

influența teatrului lui Vasile Alecsandri. Cea mai veche încercare dramatică este comedia romantică într-un act *Secretul* („Familia”, 1870) al cărei subiect este reluat mai târziu în comedioarele *Chiriașul fugit* și *Cui cu cui*.

În 1874, Vulcan publică în „Familia” comedia *Alb sau roșu*. Toate aceste comedii, care au o atmosferă ușoară de vodevil, cu intrigi amoroase și conjugale, nu sînt suficient închegate din punct de vedere dramatic.

Mai realizate și, în același timp, mai realiste pot fi considerate piesele: *Ștefan Vodă cel Tânăr* și *Mireasă pentru mireasă*. Comedia în trei acte *Mireasă pentru mireasă* merită toată atenția istoricilor literari pentru problemele pe care le pune, cu tenacitate, scriitorul. În această piesă Vulcan face o critică limbii pocite cu care se înfumurau parvenii timpului.

Ca o curiozitate pentru vremea aceea poate fi amintită „activitatea dramatică a lui Iosif Vulcan în domeniul teatrului pentru copii, prin fantezia în versuri *Nunta lui Pirjol*. Tot în versuri Iosif Vulcan a scris poema dramatică *Deșteptarea lui Traian*.

Printre „cinticelele” sale comice amintim numai: *Renegatul*, *Însurățilă* și *Ciobanul din Ardeal*, în care unul din eroi spune:

Tara asta-i ca și-o turmă
Unde jaful nu se curmă.

Cîteva din piesele sale inedite se găsesc la Biblioteca de Stat din Sibiu, provenite din colecția lui Horia Petra Petrescu, fost secretar al „Societății pentru crearea unui fond de teatru romin” și director al „Revistei teatrale” (1911).

Fără să aibă o valoare artistică deosebită, teatrul lui Iosif Vulcan a avut o importanță deosebită la vremea lui, atît prin problemele pe care le-a ridicat cit mai ales prin faptul că era o contribuție la formarea unui repertoriu autohton, în epoca de formare a dramaturgiei noastre originale. Prin opera sa dramatică Iosif Vulcan a stigmatizat moravurile societății burgheze

din Ardeal din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Fără posibilitatea unei reeditări, opera sa dramatică aduce ceva din tematica literaturii lui Slavici, tratată cu o tehnică teatrală asemănătoare lui Alecsandri. Scrise la nivelul înțelegerii artistice a publicului cărui se adresau, piesele sale au azi o deosebită valoare documentară.

Emil MANU

Estrada la „Tineret”

Ne ducem la spectacolele de estradă cu o stringere de inimă. De cele mai multe ori, din pricina textului împănăt cu șabloane, cu clasicele „critici constructive” la adresa taxatorilor de tramvai și a celor de la Aragaz.

Invitația Teatrului Tineretului ne-a surprins. Era vorba de un spectacol de estradă prezentat de „proziști”, cu toate că prezența veteranului H. Nicolaide putea însemna o garanție.

Tineretul ride, tineretul cîntă ne-a produs însă o impresie deosebit de agreabilă. Un text subțirel, semnat de H. Nicolaide și Jack Fulga, cuplete amuzante, unele scheciuri foarte hazlii, multă fantezie (fără montare de „sute de mii”), turnată între perdele de catifea și panouri de carton. Ceea ce caracterizează spectacolul de la „Tineret” este însă bunul simț, ponderea și chiar prezența... unei intenții artistice, care lipsește atît de des teatrului nostru de specialitate, caracterizat prin montări fastuoase în care textul adie vag undeva...

L-am admirat pe Nicolaide, dezinvolt „spunător” de cuplete, secundat de Florin Vasiliu, care nu și-a uitat începuturile revuistice. Victoria Mierlescu și Florica Demion au desfășurat o bună cantitate de vervă și haz, ca și G. Oprina și Cicerone Ionescu. Poante noi, spirite ardente, versuri sprințare au făcut să uităm frecvențele contradicții dintre cîntăreți și orchestră (mai ales primadona de bell canto), ritmul încă nefixat, lungimile exagerate ale unor scene („gondola”), lipsa de umor („femeile celebre”) a altora.

Surpriza oferită de spectacol a fost urmată de o a doua: am aflat că acest spectacol a fost special pregătit pentru deplasări pe teren, fabrici, instituții, sate. „Munca pe teren” se face, deci, la un ridicat nivel ca-

litativ. Și noi care voiam să-l dăm exemplu Teatrului de Satiră pentru spectacole centrale...

Actorii de la Teatrul Tineretului au repetat voluntar în timpul lor liber și H. Mălineanu a compus pentru ei o muzică inspirată.

După cum se vede, Teatrul Tineretului a privit cu seriozitate matură problema unor spectacole vesele!

Al. P

Afiș ... afișe ...

Parafrazind afirmația lui Buffon: „stilul este omul”, am putea afirma la rîndul nostru, că „afișul este oglinda teatrului”. Într-adevăr, trecătorul mai puțin grăbit sau cetățeanul care-și așteaptă într-o stație autobuzul sau tramvaiul, și are timp să-și rotească privirea pe un panou al afișajului public, are prilejul unei meditații pe această temă. Iată, înșirate la rînd, afișele Teatrului Național „I. L. Caragiale”: *Regele Lear*, *Judecata focului*, *Apus de soare*, *Caleașca de aur*, *Ovidiu etc.* Mari, albe (de un alb incert, murdar) fără nici un chenar, pe care sînt înregistrate pur și simplu, de sus în jos, cu litere negre sub majusculele care pomenesc gros titlul piesei, numele actorilor, regizorului, pictorului scenograf etc. Nimic sărbătoresc, nimic important. Oare atît să li se cuvină unor spectacole de dimensiunile *Regelui Lear*, *Ovidiu* sau *Apus de soare*? Oare atît să merite *Caleașca de aur* sau *Judecata focului*? Aceste spectacole de mare montare, cu decoruri bogate, costume colorate, cu distribuții care cuprind nume ce fac cinste teatrului românesc, se recomandă ele în mod corespunzător atenției publicului în asemenea afișe? Știm că Teatrul Național, prin tradiții, și-a impus un afiș sobru, simplu și serios, și nimeni nu are nimic împotriva acestei tradiții. Dar oare, sobrietatea, simplitatea și seriozitatea exclud cu desăvîrșire estetica, armonia, interesantul? Credem că nu.

Mai departe, ochiul privitorului întilnește un alt grup de afișe care, de data aceasta, îi oferă ocazia să gindească asu-

pra unui alt aspect al problemei. Sînt afișele Studioului actorului de film „C. Nottara”. Ele anunță *Microbii*, *Seara răspunsurilor*, *Nota zero la purtare*, *Mătrăguna* și *Hotel Astoria*. Din toate aceste afișe, mici, curate și mediocre, se desprind două, cu deosebire de bun gust și attractive: *Microbii* și *Hotel Astoria*.

Afișele Teatrului Municipal nu opresc cu insistență privirea; ele mărturisesc o remarcabilă îngrijire și seriozitate și o egală prețuire a spectacolelor. Astfel, pe rînd, premierele ne-au oferit compoziții semnificative pentru *Nebuna din Chaillot*, *Horia* și *Învățătoarea*. Odată intrate în repertoriu, aceste spectacole se recomandă demn, corect, în afișe de dimensiuni egale, cu caractere roșii pe fond alb, încadrate frumos, alături de spectacole noi cum e *Uraganul* sau de spectacole mai vechi ca: *Don Carlos*, *Pădurea*, *Don Gill de Cioraș verde* etc.

Ne oprim aici cu exemplificările. Nu mai insistăm asupra inconsecvenței cu care sînt concepute afișele Teatrului Armatei — afișe încărcate, greoaie, alături de altele anonime — nu ne oprim la afișele Teatrului Tineretului, devenite notorii prin repetare, banalitate și gust mediocru și, în fine, trecem peste cele ale Teatrului C.F.R. Giulești, care, așa cum sînt — nesemnificative, poate — au și darul de a fi foarte greu de întilnit pe panourile afișajului public.

Ceea ce vrem să se desprindă din aceste însemnări fugare, este imperativul unui nou mod de a gândi asupra rostului afișului de teatru. Departe de a fi un simplu anunț, el este și trebuie să devină, dacă nu este încă, o carte de vizită a spectacolului în particular și a teatrului în general. El este, în același timp, o invitație, o chemare la spectacol și trebuie să răzbată din întreaga lui concepție, odată cu ideea piesei pe care o recomandă și profilul artistic al teatrului. Cu alte cuvinte, gîndit de la piesă la piesă — cu imaginație și bun gust — el trebuie să fie tocmai prin unitatea de concepție o oglindă a teatrului respectiv.

Nic. MOLDOVAN